

Waterwaaier (*Cabomba caroliniana*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NVWA

[Waterwaaier](#) is een waterplant die in de waterbodem wortelt, met tegenstaand waaievormig blad. Alleen de witte bloemen steken boven het water uit.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: Waterwaaier komt voor in Nederland, Groot-Brittannië, Zweden, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Hongarije. Waterwaaier heeft zich al in een groot deel van Europa gevestigd. De verwachting is dat ook vestiging mogelijk is in Zuidoost-Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Waterwaaier is een zeer competitieve plantensoort die snel groeit waardoor sloten, kanalen en kleine wateren dichtslibben. Door waterwaaier verdwijnen bijna alle inheemse ondergedoken waterplanten.

Het afsterven van grote massa's waterwaaier kan leiden tot zuurstofgebrek in het water. Dit heeft een negatieve invloed op andere waterorganismen en kan leiden tot vissterfte.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Bij overvloedige groei raken watergangen en waterinlaten verstopt.

De plant veroorzaakt hinder voor de pleziervaart en beperkt recreatieve mogelijkheden (zwemmen, hengelsport) en heeft hierdoor een negatieve invloed op toerisme.

Overige effecten

Een lokale toename van waterwaaier kan leiden tot een toename van slakken die besmet zijn met een platworm. Deze veroorzaakt zwemmersjeuk.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst [van EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2015: Waterwaaier komt voor op een aantal locaties, verspreid over heel Nederland.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Zie onder 'Europa'. Waterwaaier is in Nederland waargenomen in drie Natura 2000-gebieden. De plant kan in bijna alle langzaam stromende en stilstaande wateren groeien, en kan zich dus uitbreiden naar meerdere natuurgebieden.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Bij overvloedige groei raken watergangen en waterinlaten verstopt.

Overige effecten

Zie onder 'Europa'. In Nederland heeft waterwaaier geleid tot economische schade, door kosten van beheer (op een plek bedroegen de kosten € 350.000).

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Waterwaaier staat sinds augustus 2016 op de Unielijst met *invasieve exoten van EU-belang*. Een soort die op de Unielijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Voor plantensoorten die veel aanwezig zijn in particuliere tuinen, zoals waterwaaier, geldt dat verspreiding naar de omgeving moet worden voorkomen.

Wat te doen?

Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

De NVWA ontwikkelt samen met provincies (en andere overheden), met water- en terreinbeheerders en andere experts eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst. Het gaat hierbij om plannen van aanpak voor de bestrijding van populaties die in de natuur aanwezig zijn (of waarbij vestiging in de toekomst kan plaatsvinden). Deze plannen worden gefaseerd gemaakt, te beginnen met de soorten die voor Nederland het meest relevant zijn. Zodra het (definitieve) plan klaar is, zal het hier beschikbaar worden gesteld voor download.

Meer info over de waterwaaier

Oorsprongsgebied

Waterwaaier is oorspronkelijk afkomstig uit de gematigde en subtropische delen van Zuid-Amerika en delen van Noord-Amerika.

Habitat

Zoet stilstaand of langzaam stromend water, zoals vijvers, kanalen, vaarten, sloten en beken. De maximale diepte van het water is 10 meter, mits het water helder is.

Waterwaaier heeft een voorkeur voor voedselrijk water.

Introductieroute Europa

Waterwaaier werd geïmporteerd voor de handel in aquariumplanten. De plant komt in de natuur terecht doordat mensen overtollige planten weggooien in openbare wateren, de

plant verspreidt zich daarna op eigen kracht. Onopzettelijke verspreiding door mensen treedt op doordat de plant blijft hangen aan o.a. boten en vistuig en er delen achterblijven bij bestrijding van de plant.

Aanwezigheid in de EU

huidige vestiging

mogelijke vestiging

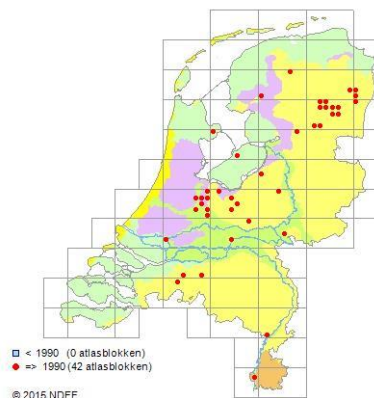
Introductieroute Nederland

Waterwaaier is in Nederland gekomen via de handel in aquariumplanten.

Aanwezigheid in Nederland

In 2015: waterwaaier komt voor op een aantal locaties, verspreid over heel Nederland.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1986.

Verspreiding van waterwaaier in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie is sterk verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016. Waterwaaier heeft zich al gevestigd in ons land. Sinds 2006 neemt het aantal nieuwe locaties waar de plant voorkomt, snel toe. In de winter zakken de stengels van de plant naar de bodem en komen er fragmenten vrij. Afgebroken plantendelen kunnen zich verspreiden door stromend water. Kleine stukjes plant (met ten minste een paar bladeren) kunnen 6 - 8 weken blijven drijven en weer een nieuwe plant vormen. De snelheid van verspreiding is hoog.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)
[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Nederlands soortenregister](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

EU-factsheet

[Q-bank invasive plants](#)

Laatste update: 14-7-2016